

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені А. С. МАКАРЕНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Сумського державного
педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Юрій ЛЯННОЙ

28.10. 2024 року

зведено в дію наказом № 487

28.10. 2024 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
ТА ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ «ДОВІРА»
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ імені А. С. МАКАРЕНКА**

УХВАЛЕНО

рішенням вченої ради університету

протокол № 3 від 28.10. 2024р.

1. Загальні положення

1.1. Центр професійного розвитку та волонтерської діяльності «Довіра» (далі – Центр) створюється при кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти навчально-наукового інституту педагогіки і психології (далі – ННПП) Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (далі – Університет), не має самостійного балансу та статусу юридичної особи.

Центр створений для здійснення і реалізації професійного розвитку учасників освітнього процесу, впровадження волонтерської діяльності та надання практичної консультативної допомоги дітям з порушеннями психічного розвитку та (або) фізичного розвитку (далі – ППФР), батькам (особам, які їх замінюють), які виховують дітей та доглядають за дорослими з ППФР, а також педагогам і спеціалістам закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення та громадських організацій, що працюють із вищезазначеною категорією населення.

1.2. У своїй діяльності Центр керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про освіту осіб з обмеженими можливостями здоров'я (спеціальну освіту)», «Про вищу освіту», «Про охорону дитинства», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, іншими законодавчими та нормативно-правовими актами в сфері спеціальної освіти, Статутом Університету, даним Положенням, іншими нормативно-правовими актами Університету.

1.3. Центр співпрацює зі структурними підрозділами ННПП і Університету, які забезпечують його діяльність, дошкільними, шкільними і позашкільними освітніми закладами, спеціальними закладами освіти м. Суми та Сумської області усіх рівнів і типів, закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення різного підпорядкування, громадськими організаціями, батьками.

1.4. Адміністрація Університету надає для діяльності Центру окреме спеціально обладнане приміщення. У своїй діяльності Центр має право використовувати навчально-методичну базу Університету, матеріальне забезпечення кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Університету.

1.5. У своїй діяльності Центр підпорядковується завідувачу кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Університету.

1.6. Положення про Центр, зміни та доповнення до нього ухвалюються вченою радою Університету та вводяться в дію наказом ректора Університету.

2. Мета, основні завдання діяльності Центру

2.1. Метою діяльності Центру є здійснення і реалізація професійного розвитку учасників освітнього процесу, впровадження волонтерської діяльності та надання практичної консультативної допомоги дітям, консультативної психолого-педагогічної підтримки сім'ям з питань корекційно-реабілітаційної допомоги особам з обмеженими можливостями здоров'я від народження до набуття дорослого віку та педагогам і фахівцям у здійсненні психолого-педагогічного супроводу зазначених осіб.

2.2. Основними завданнями діяльності Центру є:

2.2.1. Посилення освітнього впливу Університету на учнівську та студентську молодь, популяризація наукових знань, а також удосконалення роботи з професійної орієнтації учнів старших класів шкіл, закладів професійної (професійно-технічної) освіти та студентів і випускників закладів фахової передвищої освіти.

2.2.2. Надання всебічної допомоги сім'ям у розвитку, вихованні та навчанні дітей з ППФР відповідно до їх задатків, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, соціально-культурних потреб.

2.2.3. Здійснення співпраці між кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти ННПП Університету із закладами освіти, охорони здоров'я (зокрема з офтальмологічною, педіатричною і психоневрологічною службами), закладами, підпорядкованими Департаменту соціального захисту населення, обласним, районними, міським інклюзивно-ресурсним центрами та громадськими організаціями.

2.2.4. Сприяння соціалізації дітей з ППФР.

2.2.5. Забезпечення взаємодії між батьками (особами, які їх замінюють), які виховують дітей та доглядають за дорослими з ППФР, з організаціями соціальної і медичної підтримки осіб зазначеної категорії.

2.2.6. Налагодження стосунків «рівного партнерства» з батьками.

2.2.7. Раннє психолого-педагогічне та логопедичне обстеження дітей з ППФР.

2.2.8. Залучення батьків до проведення освітнього, корекційно-розвивального процесу в умовах індивідуального та інклюзивного навчання.

2.2.9. Психолого-педагогічне консультування науково-педагогічних працівників і студентів Університету, педагогів та інших фахівців закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення та громадських організацій, проведення просвітницької роботи.

2.2.10. Надання методичної допомоги науково-педагогічним працівникам і студентам з питань, що не включені у навчальні програми дисциплін.

2.2.11. Набуття студентами спеціальності Спеціальна освіта навичок професійної діяльності під керівництвом викладачів-консультантів.

2.2.12. Надання допомоги у:

– сприянні впровадженню інноваційних проєктів, спрямованих на застосування прогресивних методів соціальної адаптації та реабілітації осіб з ППФР;

– організації освітньої та корекційно-розвивальної роботи з дітьми раннього, дошкільного і шкільного віку та дорослими особами з ППФР;

– розв'язанні проблем абілітації, реабілітації, інтеграції у соціум та формування життєвої компетенції у осіб з обмеженими можливостями;

– складанні індивідуальних корекційних програм;

– організації навчання і виховання дітей з ППФР в умовах інклюзивної освіти.

2.2.13. Проведення роз'яснювальної роботи серед населення, працівників закладів освіти, охорони здоров'я, установ та закладів соціального захисту населення тощо про необхідність раннього виявлення та організації своєчасної фахової допомоги дітям, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку.

2.2.14. Надання волонтерської допомоги особам з обмеженими можливостями здоров'я.

2.2.15. Проведення тренінгів, семінарів, лекцій, майстер-класів з питань корекційно-розвивальної роботи, курсів жестової мови для бажаючих, проведення курсів підвищення кваліфікації.

2.2.16. Розробка та підтримка діяльності сайту Центру в мережі Інтернет.

3. Організація діяльності Центру

3.1. Основними напрямками діяльності Центру є:

- консультативний;
- методичний;
- просвітницький;
- реабілітаційний (в тому числі для військових осіб).

3.2. Робота Центру передбачає здійснення наступних видів діяльності:

3.1.2. Організація освітньої, корекційно-розвивальної роботи з дітьми раннього, дошкільного і шкільного віку та дорослими особами з ППФР.

3.2.2. Організація конструктивної взаємодії членів сім'ї і спеціалістів з дітьми та дорослими з ППФР.

3.2.3. Розв'язання проблем абілітації, реабілітації, інтеграції в соціум та формування життєвої компетенції у осіб з ППФР.

3.2.4. Організація навчання і виховання дітей з ППФР в умовах інклюзивної освіти.

3.2.5. Експертиза індивідуальних реабілітаційних (розділ «Освітні послуги») та корекційних програм.

3.2.6. Організація внутрішньородинного середовища відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей та дорослих (за згодою батьків).

3.2.7. Організація лекторіїв, теоретичних і практичних семінарів, індивідуальних і групових консультацій для батьків (осіб, які їх замінюють), які виховують дітей та доглядають за дорослими з ППФР.

3.2.8. Організація заочного консультування в телефонному режимі, в режимі «on-line» через мережу Інтернет.

3.3. Центр здійснює консультативну допомогу батькам (особам, які їх замінюють), з питань:

3.3.1. Соціалізації дітей з ППФР.

3.3.2. Вікових, психофізіологічних особливостей дітей з ППФР.

3.3.3. Психологічної готовності дітей з ППФР до навчання в масових, інклюзивних і спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах.

3.3.4. Профілактики відхилень у фізичному, психічному і соціальному розвитку дітей дошкільного віку, які виховуються в умовах сім'ї.

3.3.5. Соціального захисту осіб з ППФР.

3.4. Здійснення професійної орієнтації учнівської молоді шкіл, ліцеїв, закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти; координація профорієнтаційної роботи з навчально-науковим інститутом педагогіки і психології.

3.5. Організація освітніх заходів, метою яких є задоволення потреб учнівської молоді у професійному самовизначенні.

3.6. Здійснення волонтерської діяльності в рамках волонтерського руху «Крок назустріч», до якого залучені волонтери-студенти і волонтери з числа молоді Сумщини, небайдужої до життєвих проблем осіб з особливими освітніми потребами. Надання соціальної, психологічної, педагогічної підтримки та побутової допомоги дітям та дорослим з порушеннями психофізичного розвитку. Організація та проведення різноманітних волонтерських тематичних заходів.

3.7. Робота з батьками (особами, які їх замінюють) і дітьми в умовах Центру проводиться індивідуально і в підгрупах.

3.8. Організація психолого-педагогічної допомоги батькам (особам, які їх замінюють), будується на основі інтеграції діяльності спеціалістів Центру:

3.8.1. Консультування батьків (осіб, які їх замінюють) може проводитись одним або декількома спеціалістами одночасно.

3.9. Організація освітньої, корекційно-розвивальної роботи з дітьми раннього, дошкільного і шкільного віку та дорослими особами з ППФР в умовах Центру регламентується розкладом занять, складеним і затвердженим керівником Центру.

3.10. Заняття з дітьми раннього, дошкільного і шкільного віку проводяться за розкладом протягом дня з урахуванням найвищої дитячої працездатності.

3.11. Тривалість 1 (однієї) консультації у Центрі становить до 30 хвилин, корекційних занять – від 15 до 45 хвилин і залежить від віку та індивідуальних особливостей дитини. Між заняттями обов'язкові 5-ти хвилинні перерви.

3.12. Формами здійснення консультативної психолого-педагогічної підтримки сім'ям з питань корекційно-реабілітаційної допомоги особам з обмеженими можливостями здоров'я від народження до дорослого віку та педагогам і фахівцям у здійсненні психолого-педагогічного супроводу в Центрі є:

3.12.1. Індивідуальні консультації.

3.12.2. Індивідуальні заняття.

3.12.3. Семінари.

3.12.4. Лекції.

3.12.5. Тренінги.

3.12.7. Конференції.

3.12.8. Курси.

3.12.9. Групи підтримки.

3.12.10. Групи спілкування.

3.12.11. Інтернет-консультації.

3.13. Враховуючи запити батьків і наявність матеріальної бази напрями діяльності Центру можуть змінюватися і доповнюватися.

- 3.14. Діяльність Центру регламентує:
- журнал реєстрації звернень;
 - план та графік роботи Центру, затверджений керівником Центру і погоджений із завідувачем кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Університету;
 - звіт роботи за календарний рік.
- 3.15. Загальне керівництво Центром здійснюється завідувачем кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Університету.
- 3.16. Центр очолює керівник, який здійснює безпосереднє керівництво його роботою, забезпечує належний рівень трудової дисципліни, організовує роботу, спрямовану на виконання поточних і перспективних завдань.

4. Кадровий склад Центру

4.1. Обов'язки керівника Центру може виконувати особа з повною вищою педагогічною освітою, яка має стаж педагогічної діяльності в сфері спеціальної освіти (за нозологіями) не менше трьох років.

4.1.1. Завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Університету покладає функції керівника Центру на науково-педагогічного працівника, що зазначається в його індивідуальному плані роботи.

4.2. Відповідно до основних завдань і функцій, Центр, що надає послуги дітям та дорослим з різними видами порушень психофізичного розвитку, комплектується консультантами, які є фахівцями зі спеціальної освіти (за нозологіями) і спеціальної психології, практичними психологами, лікарями з досвідом роботи за фахом.

4.3. Координують діяльність Центру кафедра спеціальної та інклюзивної освіти Університету, вчена рада ННПП Університету.

4.4. Визначений фаховий склад консультантів за спеціальностями має забезпечувати повноцінне функціонування Центру.

4.5. Основними фахівцями Центру є:

4.5.1. Корекційні психопедагоги (олігофренопедагоги) – спеціалісти з питань навчання і виховання дітей з порушеннями психічного і розумового розвитку.

4.5.2. Корекційні педагоги – фахівці з питань навчання і виховання дітей зі складними дефектами.

4.5.3. Тифлопедагоги – фахівці з питань навчання і виховання дітей з порушеннями зору.

4.5.4. Сурдопедагоги – фахівці з питань навчання і виховання дітей з порушеннями слуху.

4.5.5. Логопеди – спеціалісти з питань корекції порушень мовленнєвого розвитку, навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення.

4.5.6. Ортопедагоги – спеціалісти з питань навчання і виховання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.

4.5.7. Спеціальні психологи – фахівці з питань девіантної поведінки та порушень емоційно-вольової сфери.

4.6. Для забезпечення діяльності Центру додатково можуть бути запрошені:

4.6.1. Спеціалісти відповідного профілю, які працюють за сумісництвом або за цивільно-правовими угодами.

4.6.2. Аспіранти і докторанти, які працюють над дисертаціями, тематика яких відповідає профілю діяльності Центру.

4.6.3. Студенти спеціальності Спеціальна освіта (за нозологіями) освітнього ступеня «бакалавр» та «магістр», які пройшли виробничу практику у відповідних спеціальних загальноосвітніх закладах, або працюють за фахом.

4.7. Оплата праці фахівців Центру здійснюється відповідно до кошторису, розробленого планово-фінансовим відділом Університету на умовах цивільно-правової угоди.

5. Права та обов'язки клієнтів Центру

5.1. Клієнти Центру мають право на:

– отримання якісної консультативної психолого-педагогічної підтримки з питань корекційно-реабілітаційної допомоги особам з обмеженими можливостями здоров'я від народження до дорослого віку.

– користування навчальними приміщеннями, обладнанням, інвентарем Центру, брати участь у різноманітних волонтерських заходах, конкурсах, змаганнях, проектах.

5.2. Клієнти Центру повинні своєчасно розраховуватись за надані платні консультативні послуги.

6. Права керівника та співробітників Центру

6.1. Керівник та співробітники Центру мають право:

6.1.1. Створювати інформаційну, навчально-методичну базу відповідно до профілю діяльності.

6.1.2. Звертатися до завідувача кафедри з питань координації пріоритетів та сприяння діяльності Центру (організаційне, кадрове, інформаційне, матеріально-технічне забезпечення). Питання щодо діяльності Центру погоджуються із завідувачем кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Університету та ухвалюється на засіданні кафедри.

6.1.3. Брати участь у конференціях, семінарах, тренінгах, майстер-класах та інших заходах наукового та навчального характеру.

6.1.4. Надавати практичну консультативну допомогу дітям з ППФР, батькам (особам, які їх замінюють), які виховують дітей та доглядають за дорослими з ППФР, а також педагогам і спеціалістам закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення та громадських організацій, що працюють із вищезазначеною категорією населення.

6.1.5. Користуватися приміщеннями та ресурсами структурних підрозділів Університету відповідного профілю.

6.1.6. Ініціювати внесення змін до існуючого положення про Центр.

6.2. Кошти, отримані в рамках діяльності Центру, можуть бути витрачені: на розвиток матеріально-технічної бази Центру та кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Університету; на грошове заохочення та матеріальну допомогу науково-педагогічних працівників кафедри та найманих співробітників Центру; на видання статей викладачів кафедри, монографій та іншу друковану продукцію, що популяризує діяльність Центру та кафедру спеціальної та інклюзивної освіти Університету.

6.3. Керівник та співробітники Центру в процесі роботи керуються правами та обов'язками, передбаченими законодавством України, Статутом Університету, правилами внутрішнього трудового розпорядку Університету та цим Положенням.

7. Обов'язки Центру

7.1. Керівник та співробітники Центру зобов'язані забезпечувати ефективність освітньої, корекційно-розвивальної роботи з дітьми раннього, дошкільного і шкільного віку та дорослими особами з ППФР.

7.2. Керівник та співробітники Центру повинні постійно підвищувати свій професійний рівень знаннями, вміннями, навичками стосовно проблемних питань Центру; нести відповідальність за збереження здоров'я та безпеку вихованців під час перебування на заняттях.

7.3. Центр має сприяти підвищенню рівня та кваліфікації фахівців, які працюють у Центрі.

7.4. Співробітники Центру мають дотримуватися етичних норм поведінки, що відповідають громадянському статусу педагога в освітньому закладі, побуті, громадських місцях.

7.5. Керівник Центру повинен двічі на рік звітувати на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Університету про діяльність Центру.

8. Очікувані результати діяльності Центру

8.1. Робота центру професійного розвитку та волонтерської діяльності «Довіра» сприятиме:

8.1.1. Посиленню роботи з професійної орієнтації учнів старших класів шкіл, закладів професійної (професійно-технічної) освіти та студентів і випускників закладів фахової передвищої освіти.

8.1.2. Здійсненню волонтерської діяльності в рамках волонтерського руху «Крок назустріч» з надання соціальної, психологічної, педагогічної підтримки та побутової допомоги дітям та дорослим з порушеннями психофізичного розвитку.

8.1.3. Розумінню батьками (особами, які їх замінюють,) особливостей розвитку їх дітей.

8.1.4. Формуванню у батьків адекватного ставлення до захворювання або порушення розвитку дитини, її лікування, навчання, виховання та соціальної реабілітації.

8.1.5. Активізації діяльності сімей в питаннях освітньої та реабілітаційно-корекційної роботи в умовах індивідуального та інклюзивного навчання.

8.1.6. Розумінню педагогами та іншими спеціалістами своїх завдань щодо проведення освітнього та корекційно-компенсаторного процесу в спеціальних освітніх закладах та загальноосвітніх закладах загального типу, в закладах охорони здоров'я, соціального захисту та громадських організаціях.

8.1.7. Належній організації педагогами та фахівцями освітнього, корекційного-розвивального середовища.

8.1.8. Здійсненню індивідуального та диференційованого підходу до дітей дошкільного і шкільного віку в умовах інклюзивного навчання.

8.2. Діяльність Центру об'єднає зусилля фахівців спеціальних освітніх закладів та загальноосвітніх закладів загального типу, установ охорони здоров'я та науковців у галузі спеціальної освіти.

8.3. В процесі відвідування Центру будуть надаватися інформаційно-методичні матеріали для батьків осіб з ППФР.

8.4. В процесі роботи фахівців Центру буде здійснена підготовка обладнання для діагностування та корекції порушень у клієнтів.

8.5. Діяльність Центру забезпечить електронний взаємозв'язок консультантів Центру, батьків дітей з ППФР та дорослих осіб з обмеженими можливостями.

9. Фінансове і матеріально-технічне забезпечення Центру

9.1. Діяльність Центру може забезпечуватися за рахунок коштів, що надійшли як благодійна допомога від фізичних та юридичних осіб.

9.2. Центр може надавати платні консультативні послуги дітям з ППФР, батькам (особам, які їх замінюють), які виховують дітей та доглядають за дорослими з ППФР, а також педагогам і спеціалістам закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення та громадських організацій, що працюють із вищезазначеною категорією населення, здійснювати проведення курсів підвищення кваліфікації, організацію і проведення наукових досліджень.

9.3. Вартість консультацій, що надаються, розраховується за кошторисами, розробленими планово-фінансовим відділом Університету окремо на кожен вид консультації в залежності від часу занять та від віку дитини, узгодженими з керівником Центру, завідувачем відповідної кафедри.

9.4. Для забезпечення ефективної діяльності Центр має право використовувати матеріальну базу Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

9.5. У Центрі створюється сприятливе предметно-розвивальне середовище з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог.

9.6. Діяльність Центру здійснюється у навчальних кімнатах, які відповідають санітарно-гігієнічним нормам, правилам утримання, педагогічним та естетичним вимогам.

9.7. Удосконалення матеріальної бази та науково-методичного забезпечення Центру здійснюється за рахунок коштів, отриманих за сфлату послуг Центру, благодійних внесків від фізичних і юридичних осіб.

10. Порядок створення, ліквідації, реорганізації Центру

10.1. Рішення про створення Центру приймається вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету.

10.2. Рішення про реорганізацію або ліквідацію Центру приймається вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету.